

Peter Witt se zahvaljuje slovenskemu narodu za vztrajnost in doslednost

Uredništvo je včeraj prejelo krasno pismo od znanega naprednega boritelja, Mr. Petra Witt, ki v pismu zlasti omenja slovenski narod in njegovo politično zavednost. Pismo se glasi: "Dragi mi Louis J. Pirc: V dnevih Tom L. Johnsona je večina tuje-jezičnih skupin lojalno se borila pod sijajnim vodstvom Tom L. Johnsona. Odkar pa je Tom L. Johnson preminul, se je izvršila velika sprememba pri teh skupinah. Nahajajo se danes v različnih taborih! Samo Slovenci so ostali vztrajni in zvesti principom, katere je zastopal Tom L. Johnson. Jaz sem prepričan, da vaše neomajano voditeljstvo je vzrok temu. Naj mi je torej dovoljeno, da se vam zahvalim iz dna svojega srca ter vam čestitam na uspehih vašega dela. Narodni shod v Grdinovi dvorani je bil shod vseh shodov cele kampanje. In še več kot to, to je bil najboljši shod, na katerega sem sploh kdaj še šel v mojih preteklih letih politične aktivnosti. In verjemite mi, da ste opravičeni do polnega kredita za vaše vztrajno delo. Jako iskreno pozdravljam — Peter Witt.

Volitve v Pennsylvaniji so bile zelo zanimive

Philadelphia, 5. novembra. Najbolj republikanska država v vsej ameriški Uniji je gotovo Pennsylvanija, toda tudi tu bi skoro republikanci propadli. Le malo je manjkalo. Republikanski kandidat Pinchot je dobil 935,341 glasov, demokratski pa 891,365. Navadno so imeli republikanci do 400,000 glasov večine, ki se je pa letos skrčila za tisoč procentov.

Damm in volitve

Dočim je Adam J. Damm dobil večino glasov v mestu Clevelandu, je pa bil končno poražen po glasovih, ki so prihajali iz bogatih predmestij, kot Lakewood, Shaker Heights, Euclid Heights, itd. Tam je dobil malo večino, tako da je Collister ostal v uradu. Glasom zadnjih poročil je dobil Adam J. Damm 72,567 glasov, Collister pa 79,485.

"Strahovi"

Ponovno opozarjamo naše občinstvo na prireditve "Orla" v nedeljo 9. novembra v Knausovi dvorani. Igrali bodo "Anarhist" in igro "Strahovi." Ne bo žal nikomur, kdor bo prišel in videl obe lepi igri. Vstopnina k igri je samo 75c in 50c. Začetek ob pol osmi uri zvečer.

V North Carolini je bil poražen za senatorja republikanec Pritchard.

GEORGE WHITE
novo izvoljeni demokratski guverner države Ohio

Državljeni v državi Ohio so silno zlomili republikansko stranko

Columbus, Ohio, 5. novembra. Država Ohio, ki je poznana kot suha in republikanska država, je popolnoma premenila fronto zadnji terek in porazila republikance tako, da bodo dolgo pomnili poraz. Čudež v politiki se je zgodil, da je bil izvoljen Robert Bulkley, demokrat, ki je v suhi državi Ohio prvi začel pridigati zoper prohibicijo, pa je bil izvoljen s tako ogromno večino, da si ni imel za seboj drugega kot iskrenost in jasnost principov. Vsa republikanska mašinerija je bila na delu za Cooperja in McCullocha, dočim demokrati niso imeli drugega kot zaupanje v zmago. Ko bodo preštete končne številke o volitvah, se pričakuje, da bo Bulkley zmagal s 150,000 glasovi večine, kar je nekaj nezaslišanega v državi Ohio. Za guvernerja George White se pa pričakuje 100,000 večine. Nikdar v državi Ohio tekom zadnjih 80 let ni bil še en republikanski guverner izvoljen dvakrat zaporedoma. Vselej je navadno, da je demokrat štiri leta, republikanec pa dve leti. In to v republikanski državi. Bulkley nastopi svoj urad 15. decembra in bo kot senator uradoval do 4. marca, 1933. Republikanski krogi v državi Ohio so silno potrti, ker jih je zadela jeza naroda.

Štirje ubiti pri volitvah v Kentucky

Louisville, Ky., 5. novembra. Nemiri tekom volivnega dneva so bili v državi Kentucky tako veliki, da so bile ubite štiri osebe, dve pa ranjeni. Boyd Bingham, demokratični sodnik, je ubil Hampton Smitha, in Bingham je pa takoj nato ustrelil Smithov sin.

Dvajsetletnica

Dr. Tabor št. 139 S. N. P. J. priredi v nedeljo, 9. novembra, v Slov. Delavski dvorani na Prince Ave. lepo veselico. Začetek je že ob 2. uri dopoldne. Ob priliki slavnosti govori ta John Lokar in Math Petrovič. Pridite, kajti slavnost in zabava bo prve vrste.

Utrujeni uradniki

Volivni uradniki so v terek do polnoči šteli glasovnice, potem pa v sredo ves dan, pa še niso gotovi. Manjka še več precinkov. Skupno število vseh glasov v Cuyahoga okraju bo nekako 300,000. Mnogo pritožb je dospelo na volivni odbor glede selitve in nesporednosti med volivci in volivnimi uradniki. Sicer je pa bilo vse mirno.

Postavodaja

Prvič v 12. letih bodo imeli demokrati večino v državni zbornici v Columbusu. Dosedaj ni bilo tam niti enega demokratskega senatorja, sedaj so jih pa samo v Clevelandu izvolili štiri. Demokrati bodo razpolagali z dobro večino.

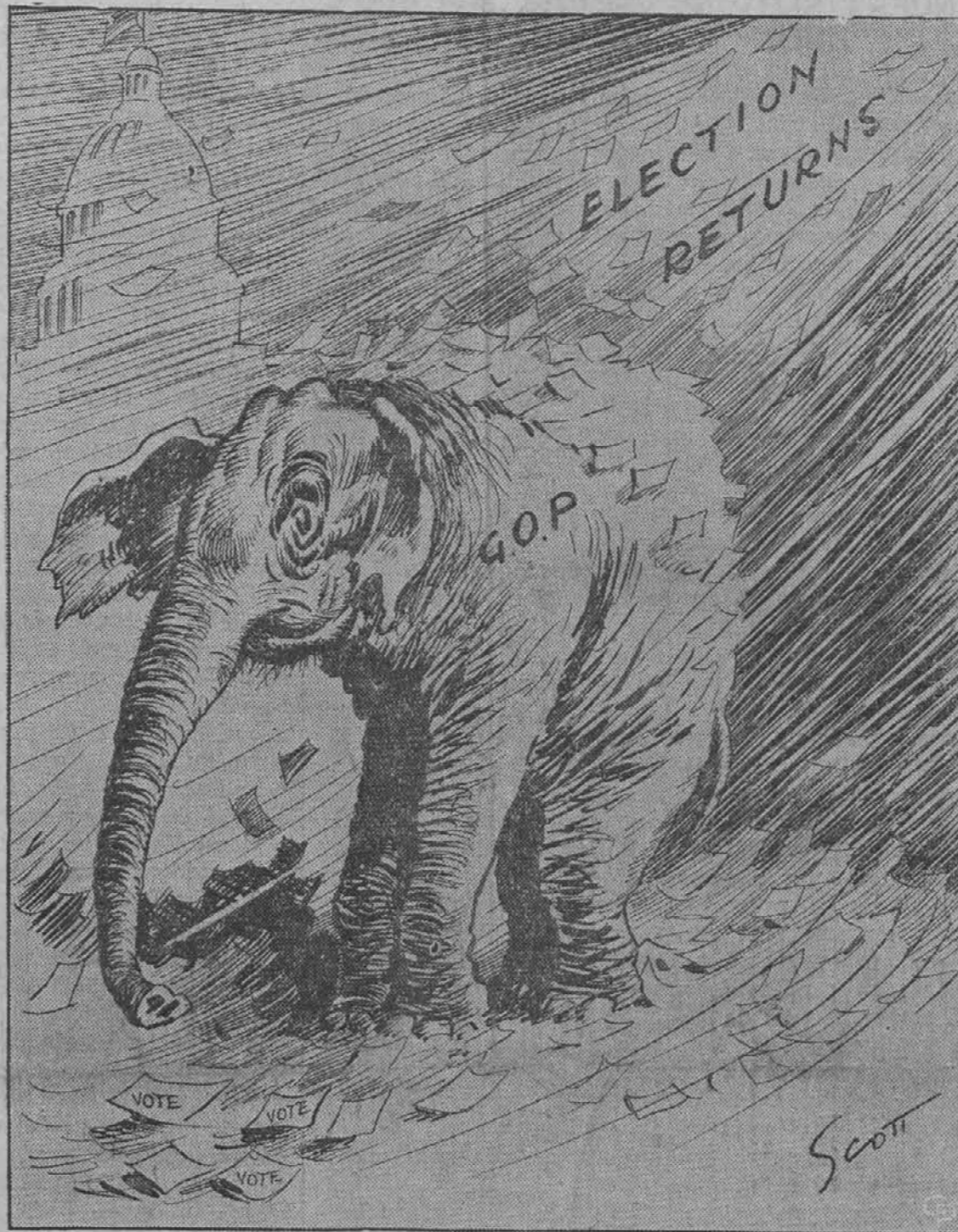
Čudna usoda

Dočim je bil v terek v državi Ohio izvoljen demokratski guverner, so pa volivci z večino izvolili republikanskega podguvernerja. To se je že večkrat pripetilo, in seveda samo ovira delo obeh.

Vreme

Že zgodaj zjutraj so včeraj prihajali naši ljudje v naš urad. Kdor je odprl vrata, je prijazno pozdravil, se široko nasmehnil in rekel: "Al' smo jim dali!"

Kam je to prišlo, kam bo še prišlo...

Končno in kompletno poročilo volitev McCulloch poražen tu z 106.000 večine

Končno je volivni odbor v City Hall sinoči pozno v noč zgotovil štetje v vseh volivnih prostorih v Cuyahoga okraju. Poročila so vzeta iz vseh 1,105 volivnih okrajev. To je neuradno štetje, in temu sledi še eno uradno, ki pa na številkah ne bo naredilo skoro nobene spremembe. Najhujše je bil v Cuyahoga okraju poražen republikanec McCulloch, sedanjí senator, ki je dobil 80,712 glasov, dočim jih je dobil Bulkley 187,707 ali samo v Cuyahoga county nad 106,000 večine.

V sledečem navedemo nekaj števil glasov, kot so jih dobili posamezni kandidati, za katere se zlasti naši ljudje zanimajo: Za guvernerja: White 151,456, Cooper 122,386. Za podguvernerja: Pickrel, demokrat 127,755, Brown, republikanec 122,277. Za zveznega senatorja: Bulkley 187,707, McCulloch 80,712. Za kongresmana v 20. distriktu: Charles A. Mooney, demokrat, 41,720, Gustin, republikanec 13,565. Za kongresmana v 21. distriktu: Crosser, demokrat, 30,455, Bender, republikanec 23,872, Erbding, neodvisni, 101 glas.

Za kongresmana v 22. distriktu: Bolton, republikanec 75,094, Carran, demokrat, 49,678, Green, suhačinja 5,539. Za kongresni distrikt je bil vedno republikanski. Za sodnika za prizivno sodnijo v Clevelandu: Weygant, demokrat 150,847, Cline, republikanec 82,383.

Za okrajnega komisarja: Gorman, demokrat 129,775, Zmunt,

republikanec, 119,306 in Mandelkorn, socialist, 1,780. Za državnega prosekutorja: Miller, demokrat 143,824, Day, republikanec 117,075 in Benjamin, socialist, 1,584. Za šerifa: Sulzmann, demokrat, 145,258, Eirik, republikanec, 117,860. Za rekorderja: Newell, republikanec, 131,582, Warner, demokrat, 107,297.

Za blagajnika: Collister, republikanec, 143,735, Damm, demokrat, 111,746, Yellen, socialist, 1,605. Za koronerja: Pearse, republikanec, 138,875, Fried, demokrat, 101,370. Za avditorja: Zangerle, demokrat, 164,546. Republikanci za avditorja niso postavili nobenega kandidata, ker je Zangerle, kot demokrat, premočan. Za državnega poslanca je dobil naš rojak Jos. J. Ogrin vsega skupaj 88,298, toda ni izvoljen. Dočim demokrati niso imeli doslej v državni zbornici nobenega poslanca iz Clevelanda, jih bo sedelo v državni zbornici pri prihodnjem zasedanju 5. Tudi v državnem senatu bosta dva demokrata senatorja, dočim prej nobenega ni bilo.

Za sodnike je bilo glasovanje sledeče: Skeel 124,375, Baer, 112,608, Dempsey 111,269, Pearson, 110,582, Kramer 102,516, Terrell, 95,781, Corlett 95,090. Teh sedem je izvoljenih. Takoj za njimi je sodnik Sawicki, ki je dobil 93,464 glasov, ali le nekaj stotin premalo, da bi premagal sodnika Corletta. Sodnik Sweeney je dobil 88,526 glasov, premalo za izvolitev.

Silna razstrelba v rudniku je pokopala 150 rudarjev

Athens, Ohio, 6. novembra. Dve strašni razstrelbi sta nastali včeraj popoldne v rudniku Sunday Creek Coal Co., v Millfieldu, devet milj od tega mesta. Rudnik je prenapolnjen s plinom. Trupla rudarjev ležijo 160 čevljev pod zemljo. Rešilno moštvo je že na delu, toda do četrta zjutraj so prinesli na površje samo 20 trupel. Vsega skupaj se nahaja v rudniku 150 mož, in bojijo se, da ne bo mogoče nikogar rešiti. Ob času razstrelbe se je pa nahajalo v rudniku najmanj 250 mož, toda nekako 85 premogarjev se je na čudežen način posrečilo rešiti se, ko je nastala eksplozija. Eno poročilo je prišlo od rešilnega moštva iz jame, da so dobili 26 mož še živih, toda je težko priti do njih. Zdravniki od vseh krajev prihajajo, da se trudijo pri truplih, če je mogoče še kaj življenja v njih, ali da pomagajo ranjencem.

Lep šopek

Ko je zmagoviti kandidat za senatorja, Robert J. Bulkley, zadnji pondeljek končal v Grdinovi dvorani svoj govor, mu je bil podarjen lep šopek, katerega je Bulkley z največjim veseljem nesel domov. Šopek je bil poslan od slovenske trvdke Slapnik Brati.

Pokojna Mrs. Prijatelj

Pokojna Marija Prijatelj, katere pogreb se vrši v soboto, je bila članica tudi društva Srca Marije (staro), in so članice prošene, da se udeležijo pogreba.

Sedaj po volitvah je največji problem politike ameriška brezposelnost

Državljeni vsepovsod po Ameriki so v terek odstranili republikance iz odgovornih mest in jih nadomestili z demokrati. Treba je sedaj, da postanemo trezni in gremo na delo, da se borimo z največjim, najbolj resnim problemom, in to je brezposelnost. Žal, da ostanejo republikanci še do Novega leta v raznih uradih, in v slučaju kongreza leta ostali v uradih, predno jih nadomestijo demokrati. Čas je pa drag, zima je pred durmi, in pričakuje se, da bodo tako republikanci kot demokrati šli takoj na delo in pomagali narodu, kajti sicer bo ta narod tekom zime strašal. V Clevelandu na primer smo glasovali z veliko večino za javna dela, ki bodo veljala \$47,000,000. Oblasti bi morale iti takoj na delo in začeti z javnimi napravami. Volivci jim bodo hvaležni.

Republikanska večina v kongresu bo zginila

Washington, 5. novembra. Vzelo bo še več dni, predno se bo natančno dognalo, kdo je gospodar kongresa. Republikanci so tam uživali zadnjih 12 let večino in so delali po ljubi volji. Sedaj pa prihajajo demokrati s trditvijo, da je konec republikanske večine v kongresu, in sicer v obeh zbornicah. Demokrati so vzeli v senatni zbornici republikanecem sedem glasov, dočim so jih izvolili demokrati v poslansko zbornico 185, republikanci pa 170.

Republikanci so zgubili v South Dakoti

Sioux Falls, S. Dak., 5. novembra. W. J. Bolow, demokratični kandidat za guvernerja, je bil izvoljen napram republikanskemu nasprotniku McMaster.

Je volila, potem se pa mrtva zgrudila

Newark, Ohio, 5. novembra. Mrs. Nelson McCain iz Fredonia, Ohio, je volila včeraj v tukašnji volivni koči. Ko je oddala svoj glas in pripovedovala drugi osebi, kako je volila, se je naenkrat mrtva zgrudila na tla.

Hoover je šel v terek zgodaj spat

Washington, 5. novembra. Na volivni večer je predsednik Hoover sprejemal poročila o izidu volitev v svojem kabinetu. Ko so pa dospela prva poročila o demokratskih zmagah, je takoj zapustil kabinet in se podal k počitku.

Tudi v Minnesoti so zmagali demokrati

St. Paul, Minn., 5. novembra. Za zveznega senatorja v državi Minnesoti je bil izvoljen Einar Hoidale, demokrat, napram republikanskemu senatorju Thos. Schall, ki je slep, pa je bil prej že večkrat izvoljen. Republikanci so zgubili tudi urad za guvernerja, in je bil izvoljen pristaš neodvisne stranke.

Naznanilo

Članicam podružnice št. 25 S. Ž. Z. se naznanja, da smo zgubile eno sestro, Mary Prijatelj. Prošene ste, da se udeležite skupne molitve v petek večer ob 7. uri. Obenem se priporoča, da se polnoštevilno udeležite pogreba, ki se vrši v soboto zjutraj.

V slovenski 23. vardi republikanci še nikoli niso bili tako silno tepeni

Spodaj prinašamo uradne številke izida volitev v slovenski 23. vardi. Te številke pomenjajo uničujočo sodbo našega slovenskega naroda o republikanecih. Nikdar prej se niso še republikanci vrgli na 23. vardo, ki je branik demokracije v Clevelandu. In to so naši Slovenci! Dočim so imeli republikanci v prejšnjih letih, ko ni še ex-socialist Grill vodil republikanske politike, po 1,600 do 1,800 glasov v 23. vardi, so pa letos nazadovani za 300 do 600 glasov v vardi, ker so imeli takega vardenega voditelja v osebi Vatro Grilla, da jim je zmešal štrono kot še nihče drugi pred njim ne. Tako vpitje in kričanje in agitacija, pa nazadnje narod s ta velikim loparjem udari po njih! Sledeč je rezultat volitve v 23. vardi: Cooper 1132, White 4249, McCulloch 561, Bulkley 4818, Gustin 644, Mooney 4391, Zmunt 910, Gorman 4108, Zangerle 4323, Day 1057, Miller 4188, Eirik 956, Sulzmann 4505, Newell 1151, Warner 3716, Collister 1001, Damm 4291, Pierce 1249, Fried 3726. Ta rezultat volitve v 23. vardi jasno kaže popoln pelom upljiva "Enakopravnosti" in blufarskih republikancev. Uradne številke so dokaz, kaj misli narod.

Tudi v Coloradu napredujejo demokrati

Denver, Colo., 5. novembra. Demokratska stranka je izvolila v tej republikanski državi demokrata Costigana za zveznega senatorja, in tudi demokratski kandidat za guvernerja, Adams, je daleč spredaj pred republikanskim nasprotnikom.

Več policistov

Ker so volivci pri volitvah v terek odobrili nove davke, bo mesto lahko najelo več policistov in novo opremo za postaje. Mesto bo od novih davkov dobilo približno en milijon in pol dolarjev več davkov.

Governerski glasovi

Izmed 8,895 volivnih krajev države Ohio, jih je doslej poročalo že 8,193. V teh krajih je dobil republikanec Cooper 820,922 glasov, demokrat White pa 917,070 glasov.

Carniola Tent

Prijazno ste vabljeni na plesno veselico, ki jo priredi dr. Carniola Tent št. 1288 T. M., v soboto, 8. novembra, v S. N. Domu na St. Clair Ave., v spodnji dvorani. Zabava bo prav izvrstna.

Glasovi Bulkleya

V 8,183 volivnih okrajih države Ohio je dobil demokrat Bulkley 907,615, republikanec McCulloch pa 782,151 glasov.

MYERS COOPER
poraženi republikanski guverner države Ohio

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

Published daily except Sundays and Holidays

NAROCNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto ...\$5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00
Za Evropo celo leto \$7.00, pol leta \$3.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljave naslovite: Ameriška Domovina, 8117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 0628.

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 6th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

83

No. 261. Thu. Nov. 6th, 1930.

Silovit poraz

Kdor ima količkaj političnega razuma, ta je moral vedeti, da bodo letos volivci obračunali z obstoječo vlado na ta način, da bodo porazili republikance in izvolili demokrate na vsa odgovorna mesta. Tako se je tudi zgodilo. Silen bluff, ki ga izvaja republikanska stranka zadnja leta v javnosti, je moral biti kaznovan. Sodili so pretekli tork dr. žavljanji.

Za slovensko naselbino v Clevelandu in okolici je ta poraz še toliko večjega pomena, ker so skušali gotovi matornji letos prvič usiliti republikance našim volivcem. Kdor je prišel na to idejo, ta nima nobenega razuma. Naš narod ni veter, ki bi obračal plašč kar tako. Naš narod se drži principov in načel, katerih ne spreminja tjavendan za prazen nič.

Ljudje okoli "Enakopravnosti," z gospodom vardnim vodjem na čelu, so bili mnenja, da je naš narod sit demokratov, pa se bo obrnil na Maurice Maschketu in plesal po njegovi godbi. "Enakopravnost" ne pozna našega naroda in ga tudi nikdar poznala ne bo, in pri volitvah je morala priti do prepričanja, da z našim narodom se ni za šaliti.

Iz vseh precinkov ali volivnih okrajev, kjerkoli volijo naši ljudje, pa tudi v Euclidu in okolici, se nam poroča o sijajnem številu oddanih demokratiških glasovnic. Naši ljudje so 9:1 glasovali za demokrate. To je krasen dokaz politične zavednosti našega naroda, ki se nikakor ne bo dal zapeljati po ljudeh, ki so danes socialisti, jutri liberalci, tretji dan pa republikanci.

Taka šviga-švagarska politika nam silno škoduje, ako bi narod ne mislil. Toda ker narod misli, so gospodje republikanci računali brez krčmarja. Povedali smo že dostikrat, da le v sklenjenih vrstah imamo pričakovati uspehov. Kje je prostora med nami za dve ali tri stranke, ko moramo še z eno stranko gledati, da spravimo v kak važen urad našega človeka!

Vsakdo ve, kako silne težave imamo vsako volitev n. pr. z našim councilmanom. Ravno toliko, da pride v zbornico, in delati smo vsi brez izjeme za njega, vsi smo bili na delu. Sedaj pa pridejo oprede Maurice Maschketu med nas in nam hočejo vsiliti republikansko politiko, da bomo tako še bolj razcepjeni in kot taki v posmeh onim, ki bi pač radi naše glasove, toda naredili ne bi ničesar za nas!

Slovenski in hrvaški narod je pretekli tork sijajno pokazal, da je v političnem smislu zaveden, napreden in kar je največje vrednosti — je tudi dosleden. Naš narod ne bo presedlal konja v sredini reke, pač pa gre pošteno, vztrajno naprej. To si morajo taki-le "vardni vodje" dobro zapomniti. Število oddanih slovenskih glasov v slovenskih volivnih okrajih je sijajno znamenje politične discipline našega naroda.

Vsem otrokom je že znano, da so republikanci za prohibicijo, ker so jo sami upeljali, da so za visok tarif, ki je zopet povzročilo tako ogromno brezposelnost. Vsak otrok je moral vedeti, da ameriški narod tega ne bo dolgo trpel. In vsak otrok je lahko vedel, da bo na dan 4. novembra dohitela republikance silna katastrofa.

In v takem položaju pa gre urednik slovenskega časopisa, bivši socialist, g. Grill in ponudi Maurice Maschketu slovenske glasove. To je bil nezasišan in skrajno brezposmeten čin, katerega je pa naš narod na volivni dan temeljito porazil. Ne pričakujemo, da bi republikanci še nadalje mešetarili z našimi glasovi!

D O P I S I

Cleveland (Collinwood), O.

Ljudje pravijo, da vi malo prehuo prijemljete republikance. Tudi trdijo, da gorje vam, ako bodo demokrate propadli, ker vas bo zbadala teta Enakopravnost vsa dolga štiri leta. Mi, kot demokrate vemo, da ste Vi vedno z nami. Vam se imamo tudi v večini zahvaliti, da smo ameriški državljani, ker ste nas poučevali v šoli. Mi mislimo, da so najeli nasprotniki urednika Enakopravnosti (seveda, samo mislimo), ker trditi tega ne smem. Ako bi bilo to res, potem meša on v svojem listu zelo neokusno "meneštro" z politiko. En delavski (?) list, kot trdi da je, pa drži z vlado, ki nas tako brezsrčno zatira že dolga leta! In kako so še nekateri ponosni na tak njih "delavski list." Ta list jim bo pomagala v slučaju skrajne bede. Popoprajajo naj ga, malo zmčijo in osolljo ter prebavijo, potem jim bo res nekaj koristil, drugače pa nikoli.

Narocnik.

Cleveland, O. — Zenski odsek

soc. kluba št. 27 si šteje za svojo

dolžnost, da se prav iskreno za-

hvali vsem, ki so nas posetili na predavanju 27. oktobra. Upamo, da je imel vsak koristen duševni užitek, kajti sodruginja Anna P. Krasna je imela tako domače izražanje, priproste besede, nič tistih donečih fraz, ki samo izpuhtijo v zrak. Zeleti je, da bi bila večkrat med nami, in da bi se še marsikaj od nje naučili.

Zahvalimo se vsem trgovcem, ki so nam darovali vse potrebno za zabavo. Ti trgovci so v resnici naši prijatelji, kajti pokazati svoje simpatije socialističnim idejam v teh razburje-

nih časih, je vredno, da si jih zapomnimo, kateri so: Jennie Sterle, Slovenska združna zveza, Annie Filipič, R. Božeglav, A. Mack, Slapnik Bros., M. Spelič, J. Ladiha. Tudi sodrugi in sodruginje so storili svojo dolžnost in stem pokazali svojo delavsko zavest.

Želimo, da se v kratkem času zopet snidemo, kajti predavanja so nam vsem koristna in potrebna.

Za ženski odsek soc. kluba št. 27 J. S. Z.

Odbor.

KONCERT SLOV. PEVSKEGA DRUŠTVA "ZVON" V LORAIN, O.

Na povabilo prijazne slovenske naselbine v Lorainu, Ohio, je priredilo v naši javnosti zelo priljubljeno slovensko pevsko društvo "Zvon" iz Newburga, ki je baš letos praznovalo svojo petnajstletnico, uspešen koncert v nedeljo 2. novembra v Slov. Narodnem Domu v Lorainu, O.

Imel sem prvič priliko slišati celoten pevski koncert in priznati je treba, da si lepšega imena niso mogli izbrati kot je "Zvon." Ta hrabra pevška četica, ki jo vodi priznani, neumorni in marljiv pevovodja g. Primož Kogoj, šteje trideset simpatičnih in dobrih grl. Zbor sestoji iz mešanega, moškega in ženskega zbora ter kvarteta in ima nekaj dobrih solistov in solistinj — torej jako soliden pevski zbor.

Kar me je predvsem presenetilo, je njegova prav dobra izvežbanost, homogenost glasov, dobro prednašanje, lepa tehnika ter pogojena interpretacija. V celotnem izvajanju se pozna strokovnjaška roka pevovodje, ki že osmo leto vztrajno in z veseljem vodi svoje pevce. Obudovanja vredna je velika ljubezen teh pevcev in pevk do slovenske pesmi, narodne in koncertne, tembolj, ker so dnevno zaposleni preko glave v delu za svoj obstanek. Vztrajno in požrtvovalno posejajo pevski pokuk, so disciplinirani in žive z pesmijo. G. Kogoj je duša zbora, z vsjo ljubeznijo je udan glasbi in petju. Zbor mu neomajno zaupa kot svojemu očetu in mu je popolnoma udan. Odtod ti lepi uspehi!

Kogoj bi primerjal mojemu učitelju, dobrotniku in velikemu glasbeniku, ravnatelju Konservatoriji v Ljubljani, g. Matej Hubadu, ki ima neprecenljive zasluge za naš slovenski narod v domovini zadnje decenije. Kakor je Hubad hrbitenica glasbenega gibanja in oče naših proslavljenih "Glasbeni Matic" v Ljubljani, ki si je z uspešnimi turnejami pridobila v inozemstvu mednarodno priznanje, tako je Primož Kogoj duša in hrbitenica "Zvona." Sicer pa — kdo ne pozna Primoža, to pevsko in narodno dušo!

Moški zbor poseduje dober pevski material, izenačen v vseh glasovih, podajajoč dobro interpretirane skladbe ter zvesto sledi vsakemu mignljaju svojega pevovodje. So to izvrstni fantje, vneti za lepo petje in polni ljubezni do svoje rodne grude. Večina njih poje že petnajst let neprestano v zboru.

Ženski zbor sestoji iz srebrnočistih slavčkovih grl. Zelo sem bil ginjen, ko mi je pevovodja povedal, da so skoro vse tu rojene. Kako prisrčno je zvenela iz njih grl slovenska pesem, s kakim ponosom so jo pele in kako lepo so izgovarjale slovensčino! Ta pevška četica ima za geslo samo — pesem, politika je izključena.

Natsopilo je sedemnajst deklet v slovenski narodni noši in kot pisana mavrica je bila njih vrsta. Nepozaben utis so napravile name, moje misli pa so tedaj vzplavale za hip preko oceana v domovino naših očetov, tja, "kjer so me zibali mamica moja..." In kako ponosne so te mladenke na svojo narodno nošo! Brez nje nikakor nečesto nastopati na koncertih. Takim na-

rodno - zavednim ženam, ki se ne sramujejo svoje narodnosti, poklon in vsa čast! Dokler bo imel slovenski narod tako zaveden naraščaj, ne bo naš narod izgubil v morju tujstva, o čemur se je že tolikokrat razpravljalo in iskalo način, kako rešiti našo mladino pred potopom. Na starih je, da vzgoje svojo deco v narodnem duhu, ji pričarajo ljubezen do materinskega jezika, do lepe rodne grude, do naših vrlih mož, katerih nas ni treba biti sram! Le tako bomo vzdržali in odbili grozeči val potujčenja.

Program koncerta je bil skrbno in posrečeno izbran. Za vsakega nekaj, pestrosti dovolj! Že prva točka, Hajdrihova "Slava Slovencem," moški zbor, je ugajala in je otvorila spored. "Zvon" jo je prvič izvajal. Nahajata se v zbirki, ki jo je član kvarteta Glasbene Matice, rač. nadsvetnik v pokoju, g. Skalar v Ljubljani pred kratkim izdal. Zbirka obsega deset popularnih, ne pretežkih koncertnih pesmi za moški zbor in jo priporočam našim ameriškim pevovodjem in zborom. Zbirka je v praktični žepni obliki knjižice in se narokoma pri g. Skalarju v Ljubljani, Resljeva cesta 22. Cena je z ozirom na vsebino malenkostna. To se mi je zdelo na mnogobrojna povpraševanja potrebno omeniti.

Dobro je bila izvajana Ipravčeva "Napitnica" in četverpesev v priredbi g. Kogojja. Je to zelo posrečena skladba v narodnem tonu, katero je izvajal kvartet "Zvona" gg. Zimšek, Blatnik, Kogoj in Zagar zelo uspešno.

Bajdetov samospev "Ponočni pozdrav," za tenor solo, tehnično dokaj težka romanca v izvajanju celo za pokliene pevce, je izredno ugajal. Historija in usoda te skladbe je bila o priliki mojega koncerta v Newburgu že pojasnjena. G. Zimšek jo je izvajal v nemalo zadovoljstvo vseh. Poseduje lep, naraven solističen tenor, izrazito lirski barve, dovoljne probojnosti in mehkobe. Izvajal jo je simpatično in je žel, naravno, viharo priznanje.

Efektno so bile podane "Svoboda," moški zbor, veličastna skladba in klic po svobodi ter Adamičeva "V gozdu."

Hubadove narodne "Slanca," "Skrjanček poje" in "Prišla je miška," so segle najbolj v srce številni audijenci ter so dosegle kakor vedno zaželjeni uspeh. Interpretacija vseh treh je bila čisto v Hubadovem duhu. Občudoval sem homogenost, finešo in tehnično stran zbora ter zlasti lep pianissimo.

Sopranistinja ga. Zagar in altistinja ga. Maver, članici "Zvona," sta izvajali v splošno zadovoljstvo Volaričev dvospev "Divja rožica." Obe posedujeta simpatične, naravne, solistične glasove. Njuno predavanje se je zilo v harmonično zaokrožen celoto. V izgovoru se ni poznalo, da sta tukaj rojeni Slovenci.

Pevovodja g. Kogoj je zapel na Simon Gregorčičevo besedilo globoko občuteno "V celici," za bas solo in je žel zaslužen priznanje. Mislim, da njega kot pevca ni potrebno posebej omenjati, saj ga pozna sleherna slovenska naselbina.

Ženski zbor je moral Hladni-

mo "Kaj ne bila bi vesela" ponoviti na spontano odobravanje občinstva. Priznati treba, da so pevke skladbo zelo prisrčno in z redkim navdušenjem izvajale.

Višek programa pa sta tvorila krasno podana mešana zbora Nedvedov "Nazaj v planinski raj" in Foersterjeva "Naše gore." S tema dvema skladbama je pokazal zbor visoko umetniško višino, tehnično uravnovesenost in izvrstno interpretacijo.

BEGUNKA

Igra "Begunka" je ena najbolj upljljivnih iger, ki bo igrana, odkar obstoji oder Slovenskega doma. "Begunka," to je strašna beseda, ki si jo moremo misliti. Kadar pride do tega, je že slabo. Igra "Begunka" je spisal dr. Fr. Detela. Izdala in založila jo je družba sv. Mohorja, v letu 1921. Igra se vrši na Gorenjskem. Torej kar vzemimo prvo dejanje, ki se vrši v Dobravi na Gorejskem.

Tu nastopita dve dekli, z imenom Rotija in Ana. Vloge teh dveh bosta imeli: dobro poznan Mary Sežun in stara igralka Ana Čiligoj. Pojdimo malo naprej, da pridemo do osebe, ki bo igrala Nežo. Ne bom mnogo opisoval Neže, katero vlogo bo igrala naša vrla in stara igralka, Savina Gleščič, ki je še vsako vlogo tako izvedla, da je občinstvo zahtevalo, da se kar ponovi. — V drugem prizoru bomo videli Ivana. No, kaj naj pa o njem rečem? On je vedno na svojem mestu. Ker pa je on že itak napredna oseba, je pričakovati, da bo dobro rešil svojo vlogo. Ivana bo igral naš dobro poznani in za dramatik vnet Janko Rotar.

V drugem prizoru se bo videlo Lucijo, revno begunko, ki je bila zapuščena v tistih časih, ko so sovražniki premagali staro Avstrijo. Kot mlado in zapuščeno dete je bilo jokala. Za to vlogo je oseba, o kateri ni treba dvomiti, da bo vlogo dobro rešila, ker to je naša stara igralka, za dramatik vneto in napredna Agnes Turšič. — Dalje bomo videli Jožeta. Jože je še mlad fant, ki prihaja najrajši domov tam po polnoči ali še kasneje. Vedno je vesel, čeprav ga vsa dekleta zapustijo. Videli bomo, kako prihaja, z vriskanjem in petjem, zjutraj domov. Ta vloga je tudi v dobrih rokah, zakaj naš dobro znani France Turšič je še vedno dobro rešil svojo vlogo.

V devetem prizoru pa se bo videlo rednico begunke. No, naj se tukaj malo ustavimo, ker je to glavna vloga. Slišali bomo, kako je Lenka skrbela za malega otroka, kako je prodala otrokove igrače in kako je prišlo naposled, da se je ugotovilo, da je revna deklica begunka. To vlogo bo igrala dobro znana France Opara. — V enajstem prizoru bomo videli Miro. Mira je že samo na sebi tako nekako sočutno ime; ona se ne poda takoj za vsako malenkost. Slišali bomo, kako Mira odgovarja svojemu soprogu Albertu in videli bomo, kako je natančna za vsako, tudi najmanjšo stvarico. Ne odneha, dokler ne doseže svojega cilja. Vse to se bo videlo v prvem dejanju.

Preidimo k II. dejanju. Drugo dejanje se vrši v Bohinjski Bistrici, in sicer zunaj, na prostem, pred gostilno. Prvi nastopi tukaj posestnik z Goriškega, dr. Doljak. Že tu je videti, da bo nekaj zanimivega, ker nastopi posestnik z Goriškega. To je ena najvažnejših vlog, kar jih je pri tej igri. Ne bo treba mnogo več pisati, ako povem, da bo igral to vogo dobro znani in za dramatik vneti Boštjan Trampuš. — V drugem dejanju, II. prizor, bo nastopilo nekaj vaških fantov. Nastopila bosta tudi dva letoviščarja, in sicer bo prvi dobro poznan Stanley Kožel, drugi pa Louis Markuš.

Seveda, to pa ni še vse; opisal bom še nekoliko, kar se bo vršilo med dejanji. Pravkar sem pre-

Zaključno točko, Hubadov "Potrkan ples" so morali ponoviti na splošno zahtevo publike, katera je z velikim zanimanjem sledila dobremu izvajanju.

Spremljanje na glasovirju je z finim umevanjem kakor vedno vodil g. Joe Kogoj. V splošnem je bil to užitka poln koncert in gotovo ni bilo nikomur žal, da se ga je udeležil. Obisk je bil delo dober.

S. Banovec,
operni pevec.

Če verjamete,
al' pa ne...

Trd Kočevar sreča Ribničana in ga vpraša v svojem kočevskem jeziku:

"Bo gest ta hin?"

Ribničani so jako v ljudu ni ljudje in tako mu je ta odgovoril:

"Ne grem v mlin, ampak po konjederca grem, ker mi je kobila poginila."

"Bos?"

"Kaj bo bos; na vse štiri je bila podkovana, pa še celo nove podkvi so bile."

"Du bist ein Ezel!"

"Nak, jezen pa nisem; saj je bila že stara."

△

Jaz veliko dam na oglaševanje in vsakemu oglasu strašno rad verjamem. Pa sem videl, ne dolgo tega, v nekem listu oglas, v katerem je nekdo oglašal, da za pet dolarjev pove dober navet, kako se odpravi rdeča barva na nosu. Se reče, saj rdeča barva na nosu ne pomeni vedno, da ga človek rad diha, včasih je ta barva tudi od česa drugega: od prehlajenja, od nahuhe, ali kaj podobnega. In ker vsakdo, ki me pozna, ve, da jaz nimam rdečega nosu, me je ta šmentani kažipot na mojem obrazu strašno grimal, ker je vsak mislil, da ga rad luckam. Da bi pa nosil na nosu listek z napisom: vsem tistim, ki jim to v nos gre, naj bo povedano, da je barva na mojem nosu od nahuhe — ne kaže, zato sem bil neznanstvo vesel, ko sem bral tisti oglas. Kaj pa je pet dolarjev za tako važno stvar? Nič in še manj kot nič. Zato brez odloga napišem pismo in priložim pet dolarjev s prošnjo, naj se mi takoj dopsilje arcnije ali navset, da dobi moj nos zopet človeško barvo, ki se spodobi takemu človeku kot sem jaz.

Nestrpno sem potem čakal na odgovor. V treh dneh pa dobi odgovor sledeče vsebine: "Prejeli smo poslanih pet dolarjev. Hvala! Zdravilo, oziroma navset za Vaš rdeč nos je pa tak-le: Pijte toliko časa, da bo postal vaš nos plav!" Navset je pameten in ga upoštevam, posebno sedaj, ko je že ta novi orajt.

△

Da ne boste mislili, da so tej koloni posvečene samo duhteče rožice in pohvala od strani naših zvestih prijateljic in prijateljev, pričobim tukaj vsebinske kartice, ki sem jo prejel večeraj: ... Prosimo, pa bi Vi ne mogli nekaj bolj pametnega pisati, kakor zmeraj tiste Jakatove neumnosti, ki ni vse skupaj nič. ... Hvala za poklon in če ne bi bil pozabil dati na karto naslov, bi mu poslal dve cigari.

△

V torek, 11. novembra je god sv. Martina in vseh tistih, ki jim je Martin ime. Stara slovenska navada pa je tudi, da takrat krstimo ta novega, ki mora biti do tega časa že dober, če je le božji. Ker se pa ne spodobi, da bi obhajali krstijo v delovnik, preložim botrovnanje navadno na nedeljo. Ker je pa sv. Martin sredi tedna, ne vem, ali se bo godovala ta nedelja eno nedeljo prej, ali eno nedeljo pozneje, to je: na 9. ali 16. novembra. Tozadevno me je vprašal moj prijatelj Martin Frank, tisti rdečelični mesar, ki ima mesnico na 106. trznici in ki obenem s ta novim obhaja svoj god. Pa sem mu rekel:

"Martine, ti se ne smeš nobenemu zameriti in boš najbolje napravil, če boš obhajal svoj god na 9. in 16. novembra. Če boš kaj napravil, ne pozabi name, jaz pridem obakrat!"

"Moška je ta," je rekel Martin Frank, "obakrat ga bomo obhajali!"

Smoter podjetja

moderni pogrebniški zavod mora odgovarjati svojemu namenu v vsakem oziru. Ako lastnik pogrebnega zavoda ne ve, kako kupiti svojih potrebsčin, trpijo v prvi vrsti njegovi odjemalci. Naše podjetje pa ima v tem oziru najboljšo vodstvo. In te naše skrbi previdnega gospodarstva, so deležni tudi oni, ki se poslužujejo našega podjetja.

Louis L. Ferfolia

SLOVENSKI POGREBNIK
V NEWBURGU

3515 East 81st St.

Tel. Michigan 7420

DVA TEDNA V KANADSKIH GOZDOVIH

Piše JAKA DEBEVEC

S Frankom sva odločno izjavila, da se to jutro ne bova umila, ker nima umivanja nobenega pomena, saj gremo v hribe in tam lepota naših obrazov ne bo imela nobenega posebnega pomena. In človek, ki hodi po gozdu v beli srajci, lepo umit in počesan, ne napravi posebnega vtisa na divjačino.

Po okusnem zajtrku: ocvrta jajca z slanino in mlečno kavo, smo začeli spravljalati skupaj potrebne stvari, ki jih moramo vzeti seboj. Treba je bilo vzeti provijanta za dva dni in pa odeje, ker zunaj bo mrzlo. Vzeli smo seboj provijanta kolikor mogoče malo, toda vseeno se je nabralo raznih potrebnih stvari dva polna nahrbtnika. Za nosača sta bila odbrana Joe Kluk in njegov sin, ostali štirje smo pa nosili samo puške in ribiško orodje, ker smo nameravali spotoma loviti tudi ribe.

Ker se je vsak zanašal na drugega, da bo storil kakšno stvar mesto njega, nas je vzelo precej časa, predno smo bili pripravljeno na pot. Okrog devete ure smo bili pa vseeno toliko v redu, da smo se postavili v vrsto in čakali povelja: stopaj. Zadnji se je postavil v vrsto Frank, ki je še enkrat prešel vse steklenice pive in se od vsake posebej ganljivo poslovil, ker seboj nismo vzeli nobene alkoholne pijače. Človek lahko enega ali dva prediha doma v sobi, kadar je pa na potu po gozdu, kjer je treba dobro stopiti, alkoholna pijača človeka samo slabi.

Končno smo bili vsi skupaj, Joe je še enkrat pogledal po svoji armadi in zapovedal: naprej! Kako poldrugo miljo je vodila pot po ravnem in dobro smo jo rezali. Potem smo pa zavili na nekakšno pot, ki je bila izsekana še pred leti, ko so vozili hlode iz hribov. Sedaj je bila pa zaraščena z visoko travo, mnogokrat je ležal kak preperel hloč čez pot, čez katerega je bilo treba stopiti. Kmalu se je pričela pot dvigati v hrib in je vodila ob strugi gorskega potoka, ki je smel čez slapove in se lovil med kamenjem in pod rušami. Joe nam je povedal, da je v tem gorskem potoku precej postvri, in bomo grede poskušali svojo srečo s trneki. V par urah smo že začeli dobivati težko sapo, kar nas je bilo letoviščarjev in prosili smo Jova, naj malo počiva. On in njegov sin sta nosila dovolj težak tovor na hrbtu, pa jima ni ti vroče ni bilo. Nam so bile pa še same puške v tako breme, da bi jih bilo najraje vrgli proč.

Počivali smo kake pol ure, potem pa zopet naprej. Venomer smo spravevali Jova, če je še daleč in on je vedno rekel, "da je še kako poldrugo miljo." In ta poldruga milja se je vlekla kakih pet ur, ko smo končno le dospeli na malo gozdno odprtino, kjer je stalo kakih deset napolpodrtih drvarskih kolib.

Tu je pred kakimi štirimi leti sekal gozd neki newyorški žid, in tako so domačini izrekli jezera, ki se nahaja kako miljo dalje: "Židovsko jezero." Kolibe so zgledale kakor mala vas, postavljene v krogu, sredi pa se je nahajal public square. Če bi bila na sredi vsajena lipa in klop okrog nje, pa bi mislil, da sem prišel v starokrajško vas.

Kolibe so služile za dom kakim 80 drvarjem najmanj šest mesecev, torej je umevno, da so bile jako trdno zgrajene. Napravljene so bile iz smrekovih debel, položena eden vrhu drugega, na vogalu zasekana tako, da so tvorila sklepe. Špranje med debli so zamašili z mahom in blatom. V kolibah so bile postavljene postelje okrog ob stehnah, po dve druga vrh druge. Postelje so bile narejene iz smrekovih debel, kakor roka debelih, za žimnico pa je služila slama, ali seno. Sredi vsake kolibe je bilo postavljeno ognjišče, kot nekakšen zaboj. Ognjišče so napravili tako, da so zbili iz desek četerokot in v tega so

nametali zemlje za kaka dva čevlja na debelo. Vrhu zemlje so pa nametali peska iz bližnjega potoka, in na tem pesku se je kurilo. Kadar se je pesek enkrat segrel, je dajal jako dobro gorkoto po kolibi. Kakšna dva čevlja nad ognjiščem se je nahajal dimnik, četerokotno zbit iz desk, ki je vodil naravnost skozi streho. Če je bilo vlažno vreme, ta dimnik ni posebno dobro odvajal dima, ki je silil proti tlom in polnil kolibo. Ker so zime tukaj jako hude, 30 do 50 stopinj pod ničlo, je bilo treba vso noč kuriti. Za to so bili menovani možje, vsako noč po dva, eden do polnoči, drugi do zjutraj, ki sta nalagala na ogenj in pazila, da ni kak ogorek, ki je odletel iz ognja, padel na ležišča drvarjev.

Enake kolibe so bile tudi za konje, ki so vlačili posekana debela skupaj do jezera, odkoder so jih spomlad splavili dalje.

Kakor rečeno, kolibe so bile še precej dobro ohranjene, razun da je bila skoro pri vsaki udrtja streha. Največ je k temu pomagal težak sneg, ki zapade vsako zimo. Ena izmed kolib pa je bila še popolnoma in pri najboljšem "zdravju," to je bila bivša pisarna tega podjetja. To je tudi naš Joe Kluk vedno držal v dobrem stanju, popravljal, kar se je podrla, da je imel tukaj prenočišče, kadar je bil v tem kraju na lovu, ali če ga je noč dohitela tukaj v njegovih službi.

Joe nam je pokazal, kje bo naš hotel za to noč, pa smo najprej poslali predstražo notri, da se prepriča, če se ni morda vgnezdil tukaj kak jež, ki si kaj rad najame stanovanje v takih starih kolibah in ni nič kaj priljubljen za tovariša ponoči v postelji. Sel je torej Joe notri in je parkrat udaril po tleh in po stehnah, da je votlo bobnelo po debelih hlodih. Naznanil nam je, da ni v kolibi nobenega nepoklicanega gosta in da se bomo brez skrbi zatekli notri zvečer.

Na mesto smo bili prišli nekako ob štirih in sonce je stalo še visoko. Joe je ukazal, da gremo po vodo k bližnjemu potoku, da skuhamo nekaj čaja, potem pa greva z Jackom k bližnjemu jezeru, da pogledava, če se bo dal kak moose preprositi, da bi nam prišel delati družino v obliki steaka in jeterc. Drugi naj pa pripravijo drv za večerjo in za ogenj ponoči, zrahljajo slamo na ležiščih in pogrnejo odeje, da ne bomo to delali ponoči.

Vsak je spil skodelico vročega čaja in prigriznil košček kruha, kar ni bilo napačno po dolgi hoji. Nihče bi se ne bil branil, če bi imel takoj tudi večerjo, toda ker je Joe rekel, da je prekmalu, pa smo se morali zadovoljiti s čajem. Joe mi je ukazal, naj se dobro oblečem, ker bova sedela pri jezeru in čakala moosa in kakor kaže bo jako mrzla noč.

Joe si je prižgal svojo pipico, jaz pa cigareto, pa sva zavila po glavni ulici med kolibami. Mestna vlada je pa tukaj očitno slabo gospodarila, ker je bila cesta v jako slabem stanju. Porasčena je bila s tako visoko travo, da sva se komaj prerinila skozi. Menda je bil tudi tukaj graft, kot povsod. Takoj za "vasjo" se vije med vrhami in raznim grmičjem bister potiček, kjer je bila voda kaka dva čevlja globoka. Kakor občinska in deželna gospodarka ni skrbela za ulice, tako tudi ni skrbela, da bi bile brvi čez potok v redu, da bi državljanji lahko hodili po suhem čez vodo. Za obratiti se ni kazalo, pa sva se kar v vodo zapodila. Kaj pa zato, če pride malo vode v čevlje!

Onstran potoka jo ureževa v hrib po nekakšni stezi in dalje po robu grebena in v dobri uri sva bila pri jezeru, kjer je bil, oziroma kjer bo pravi lovski paradiž zame, kakor je trdil Joe.

(Pride še)

T. C. Bridges—Ant. Anžič

NA POMOČ!

Novela
Grazia Deledda

Sam pa stisne ustnice in pravi odločno: "Pa ga bomo vendarle posekali! Le kar naprej!"

Jahal si ves dan preko planjave in ves dan sledili kolesnice kavčukovih cevi. Proti večeri pa ugledajo pas dreves, ki jih niso nič videli, odkar so stopili na to ravnino. Zambo jim pove, da bodo nočoj tukaj taborili. Ustavijo se pri jezeru čiste vode, skrbno spno mulam noge, da se ne bi mogle oddaljiti, zanetijo ogenj in si skuhaajo večerjo.

"Radoveden sem, kako daleč je že Gadsden," pravi Jim, ko si praži pramen slanine nad žarečim ogljem.

"Morda petdeset milj ali pa še več," reče Greg. "Zambo pravi, da je pot ves čas dobra, dokler ne pridemo do reke Braco."

"Kako daleč je to?" vpraša Jim.

"Več kot sto milj," odgovori Greg, "dobre tri dni ježe."

"Tam si bomo torej zgradili čoln," reče Jim.

"Da, če ne bomo mogli nobenega kupiti. Če bomo imeli srečo, pa morda dobimo kako indijansko pirogo."

Jim položi slanino na prepečenec in jo mirno použiva. Bil je tu med drevjem jako prijetno, zato so še nekaj časa sedeli in kramljali. Ker pa so ves dan prebili v sedlu, so bili trudi, zato si razpno svoje mreže zoper moskito in zlezejo vanje.

Jim in Sam sta bila v Polcaplu navajena zgodaj vstajati, zato jima zjutraj ni bilo težko skočiti na noge. Vse drugače pa je bilo z Gregom in imeli so kakor vedno dosti posla, preden so ga zjutraj zbudili. Jim ga je baš izbežal iz njegove mreže, ko pride k profesorju Zambo in mu nekaj pošepeta.

Profesor pa kar skoči pokonci in zavpije: "Kaj? Mul ne morete najti? Saj smo jih vendar speli kakor ponavadi!"

"Mi zvezati, senjor," odvrne Zambo v svoji čudni, oskubljeni angleščini, "pa nekdo odvezati jih. One proč!"

"Je že zopet Gadsden zraven, seveda!" pravi Sam jezno. "Saj bi bili lahko naprej vedeli!"

"Daleč jih ni mogel odpeljati!" krikuje Greg. "Ujemimo jih!"

"On ne odpeljati jih," reče Zambo. "On odvezati jih. One oditi domov."

To je povedal s tako gotovostjo, da so izgubili vsakršno upanje. Sicer so pa tudi z druge strani vedeli, da je res, kar Zambo pravi. Seca jim je bil namreč rekel, naj potem ko pridejo do reke, mule samo izpustijo in zapodijo nazaj, pa se bodo sčasoma same vrnile domov.

Jim si je prvi nekoliko opomogel. "Pogledati pa moramo na vsak način," reče in oba s Samom stečeta ven iz drevesnega pasu, kjer so taborili in hitita po sledovih nazaj. Nista pa potrebovala mnogo časa, da sta se prepričala o resničnosti njihove sumnje. Sam stopi na kos mehkih tal in pokaže sled. "Tu so sledovi!" reče nakratko. In res: videl si odtise kopit petih mul; bili so obrnjeni naravnost v smer, odkoder so prišli!

41. Pred težko nalogo

Profesor pravi, da zaenkrat ne morejo ukreniti nič boljšega kot zajtrkovati in Zambo je zajtrk skuhal. Greg in Jim sta zjutraj jela, da ne moreta jesti, Sam pa jima je robato svetloval, naj ne bosta trapasta.

"Naj se zgodi karkoli, imeli bomo dan trdega dela," je rekel, "in ne bosta mogla delati, ako se ne najesta."

Imel je čisto prav in čeprav so bili pri zajtrku jako molčeči in žalostni, so se potem vendarle bolje počutili.

Tu spregovori profesor, re-

koč: "Popolnoma jasno je, da ne moremo zdaj iti naprej. Zato mislim, da najbolje storimo, če se čimprej vrnemo k senjoru Secu, dobimo zopet svoje mule in znova odrinemo."

"Bencin in druge težje stvari lahko skrijemo tukaj v lesu in tako zlahka marširamo."

Greg pa nevoljno zagreči: "Potrebno bomo do Goyaza najmanj teden dni, nato pa zopet tri dni ježe do sem. Na ta način nas bo Gadsden toliko prehitel, da ga nikdar ne doidemo!" "Saj to tudi sam vem, Greg," mu odgovori oče mirno, "toda ali imaš kak bolj predlog?"

Greg pa si ne ve pomagati, zato zmaje z glavo in odgovori: "Ne, očka, nimam."

"Ali ima kdo izmed vas kak drug načrt?" vpraša profesor in se ozre naokoli.

Tu se oglasi Jim: "Da, gospod. Jaz imam seboj radio, kakor veste. Kaj pravite, ali ne bi kazalo dobiti zvezo s selednjorjem Valdo in ga prositi, naj brzojavi svojemu bratranču, da pošlje koga mulam nasproti in jih prižene nazaj k nam?"

"To je izvrstna misel," pravi profesor, "toda tudi radio ima svoje meje in jaz zelo dvomim, da bi mali aparat, ki ga imamo, mogel seči do Ria, dasi na kratki valovni dolžini. Doseči bi utegnili Goyaz, toda Seca nima radija."

"Bojim se, gospod, da imate prav," je odgovoril Jim. "Vendar pa velja poskusiti."

Sam, ki je molče poslušal, sedaj pripomni: "Čakati pa boš moral do noči, preden boš mogel poskusiti, ali ne, Jim?"

"Da, seveda," mu pritrdi Jim.

"To pa bi se reklo zapraviti ves dan brez dela," reče Sam. Obrne se k profesorju. "Kako daleč pa je do tiste reke, gospod profesor?"

"Do reke Braco, hočeš reči? Dejal bi, da je kakih sto in dvajset milj."

Sam nekoliko pomisli. "To bi bilo šest dni hoda. Pojdimo kar takoj naprej, gospod! Dvajset milj na dan bomo gotovo prehodili."

"Da," reče profesor, "mogli bi jih, ako bi bili nalanko opremljeni. Toda kar poglej, koliko stvari moramo nositi!" "Jaz bi rekel, vse pustimo in vzemimo seboj le za en teden hrane in puške ter odidimo dalje," pravi Sam odločno.

Profesor je omahoval. "Ne bi rad ravnal kar tako na slepo srečo. Še manj bi hotel pustiti za seboj bencin, ki si ga Alan tako zelo želi. Poslušajmo, kaj nam bo Zambo povedal."

Obrne se torej k vodniku ter mu razloži vse te različne načrte, ki so jih predlagali in Zambo ga poslušna na svoj čudaški način. Ko je bil profesor gotov, spregovori Zambo. Nato pa jim profesor vse prevede.

"Zambo pa predlaga čisto nekaj drugega. Pravi, da je v naslednjem pasu lesa, kakih šest milj odtod, neka stara pristava. Ne pozna je prav natančno, vendar pa misli, da bi mogli tam kupiti konje in mule."

"Izvrstno!" zavpije Greg. "Še najbolje bo, da se dva ali trije izmed nas takoj odpravijo proti tej pristavi, Jim pa lahko ostane tu in postavi anteno, da lahko poskusi svoj radio. Če bomo konje dobili, bomo zadrege rešeni, če jih pa ne dobimo, pa še vedno lahko pokličemo Valda."

"Da, Greg," reče profesor. "In ker bi živali utegnile biti nagajive, bo prav, ako ti in Sam oba odideta z Zambom, jaz bom po ostal tu in pomagal Jimu."

Zambov predlog je Grega čudovito razveselil in tako sta on in Sam prav dobre volje odšla z vodnikom. Bilo je še hladno in porabili so le poldrugo uro, da pridejo do drugega lesnega pasu ter ugledajo med drevjem streho.

"Hiša!" vzklikne Greg razburjen.

"Dima ni videti," reče Sam. "Le čemu bi moral biti?" reče Greg, kar malo jezno. "So si pač zajtrk že davno skuhali."

Sam ne odgovori ničesar in vsi trije stopajo urnih korakov dalje. Hiša je stala na jasi pred drevjem, pred njo pa precej velika lokva vode. Vendar kraj ni kazal nobenega znaka življenja in Sam je izgubil vsakršno upanje, ko je opazil, da je stari vrt čez in čez s plevelom prerasčen. Pogleda po strani na vodnika Zamba, pa njegov obraz ni povedal, kaj misli.

"Glejta, to so pa sledovi koles," pravi Greg glasno.

"Sledovi kavčukovih cevi — Gadsdenovi!" odvrne Sam jezno. "Kakor kaže, je tukaj prenočeval in prišel ali pa koga poslal, da zavrne naše mule."

"Potem pa gotovo tukaj kdo prebiva," reče Greg; a Sam je vedel, da skuša le samega sebe prepričati, da kraj ni tako zapuščen kakor je videti. Ko so prišli do hiše, so to kaj hitro lahko spoznali.

"Nihče tukaj," se oglasi vodnik Zambo. "Nihče tukaj že cele mesece."

42. Tudi sila vetra uporabna. Greg globoko vzdihne in vpraša: "Sam, kaj naj pa zdaj storimo?"

"Najprej se hočemo popolnoma prepričati."

Toda Zambo slovesno zmaje z glavo, rekoč: "Noben konj tukaj! Mož z velikim stopalom, on poskrbeti."

"Gadsden bi bil seveda za to poskrbel! Na to še mislil nisem. Pojdimo nazaj," pravi Greg žalostno.

"Prej ne, dokler si vsega ne ogledamo," pravi Sam.

Hiša je bila v groznem stanju. Del strehe se je že ugreznil. Če hišo v takem podnebnju, kakor je brazilsko, prepustiš samo sebi, ne ostane dolgo.

"Upam, da si zdaj zadovoljen," reče Greg Samu.

"Ne še," odvrne Sam mirno. "Še v gospodarska poslopja bi rad nos vtaknil."

(Dalje prihodnjič.)

DNEVNE VESTI

Mesto, ki je podedovalo lep denar

Pomeroy, Ohio, 3. novembra. Mestu Pomeroy je bankir in milijonar Plantz pravkar zapustil \$375.000. Ta svota zadostuje, da plača mesto vse svoje dolgove, in bo ostalo še precej denarja v mestni blagajni.

Chester je zgubil urad v Columbusu

Columbus, Ohio, 5. novembra. John J. Chester, republikanski državni prosekator v tem mestu, ki je vodil državno pravdnitvo ob času, ko je bil spoznan profesor Snook krivim, da je umoril neko dijakinjo na univerzi, je bil poražen od demokrata Hoskinsa.

En slepec je zgubil, drugi je pa dobil

Oklahoma City, Okla., 5. novembra. Dočim je slepi senator Schall v državi Minnesota zgubil urad zveznega senatorja, so pa izvolili v državi Oklahoma drugega slepeca za senatorja v osebi demokrata Gore.

Po 38 letih izvoljen prvi demokrat

Urbana, Ohio, 5. novembra. Ed. Biggert, demokrat, je bil tukaj izvoljen včeraj šerifom tega okraja, in je prvi demokratski šerif v 38. letih.

* Ogenj je uničil v Durham, N. C. 1,100,000 funtov tobaka.
* Težko je obolel župan mesta Chicago.
* Mesto New York je preskrbelo 2,900 brezposelnim delo.

MALI OGLASI

Malo stanovanje
se da v najem. Dve sobi. Vprašajte na 1376 E. 53rd St. (Nov. 4. 6. 8)

Auto Body
od Oakland coach avtomobila, se proda. Dvojna vrata. Poceni. 1187 E. 170th St. (261)

Peč za gretje
na premog in plin, se prav poceni proda. Ravnotam se proda tudi lepe harmonike nemškega izdelka. 5409 Stannard Ave. (263)

V najem se da
stanovanje, štiri čedne sobe, na 922 E. 70th St. Cena nizka. Vpraša se na 903 E. 73d St. (262)

Stanovanje
se da v najem, štiri sobe, zgorej. Podstrešje in klet, pralnica. 1000 E. 64th St. (261)

Soba
se da v najem, s hrano ali brez. 19450 Ormiston Ave. (262)

Lepa soba
se odda za enega fanta. Gorkota. 1059 Addison Rd., zgorej, sprejaj. (263)

"Napredne Slovenke"
Prosimo, da se zadnjič poslovite od umrle sestre Mary Prijatelj, 1100 E. 64th St. Če le mogoče se udeležite pogreba v soboto zjutraj ob 9. uri. Danes zvečer je redna društvena seja. Po seji bo malo domače zabave. Pridite! Pozdrav — tajnica.

Stanovanje
obstoječe iz treh sob se da v najem, za malo družino. 5806 Prosser Ave. (264)

SE NI TREBA nič ženirati. Le pridite veseli v našo trgovino. Je ravno taka postrežba kot pri tujcih, cene so pa zelo zmerne. Se vam priporočam
• M. VRANEŽA
17105 Greenwood Ave. (Thu.)

Soba
se da v najem za enega fanta. Front soba, gorkota. Jako mirna družina. 1326 E. 55th St., zgorej. (Nov. 6. 8.)

Soba
se da v najem za enega fanta. Front soba, gorkota. Jako mirna družina. 1826 E. 55th St., zgorej. (262)

WILLOW FARMS DAIRY
1172 Norwood Rd.
MLEKO, SMETANA, SIR,
SUROVO MASLO
za dobro postrežbo, pokličite
ENdicott 3457 (Thu.x)

DOBER PREMOG!
Točna postrežba!
The Hill Coal Co.
1261 MARQUETTE RD.
HENDERSON 5798

VABILO K PLESU IN VESELICI
ki jo priredi
DRUŠTVO CARNIOLA TENT
št. 1288 T. M.
V SOBOTO, 8. NOVEMBRA, 1930
V SLOVENSKEM NARODNEM DOMU NA ST. CLAIR AVE. V SPODNJI DVORANI
Začetek ob 7:30 zvečer
Na programu je več jako zabavnih stvari, kot: šaljiva pošta, razni dobitki in drugo. Vstopnina je 50 centov. Ako hočete imeti lep večer v krogu svojih prijateljev, ne pozabite priti k nam.

Prijazno vabilo na Veselico
ki jo priredi
DRUŠTVO TABOR ŠT. 139 S. N. P. J.
OB PRILIKI 20-LETNICE DRUŠTVA
V NEDELJO, 9. NOVEMBRA, 1930
V SLOVENSKI DELAVSKI DVORANI, PRINCE AVE.
Začetek ob 2. uri popoldne
Nastopilo bo nekaj govornikov, kot: John Lokar ml., in Math Petrovič in drugi. Vršila se bo raznovrstna zabava za stare in mlade, izvrstna godba in fina postrežba jamčena vsem.
Na veselo sodenje vabi
ODBOR

MI SMO MED VAMI!
Naznanjamo cenjenemu slovenskemu občinstvu, da smo se PRESELILI v naše nove prostore na
6223 ST. CLAIR AVENUE
kjer vam ob vsakem času lahko prodamo izvrstne
DODGE IN PLYMOUTH AVTOMOBILE
Najboljši mehaniki so pri nas zaposljeni, ki vam popravijo vaš avtomobil brez ozira izdelka. Vse naše delo je garantirano. In se vam prav vidojno priporočamo.
J. H. MILLER & SONS
6223 St. Clair Avenue

ENdicott 2252 ENdicott 2252
KREMZAR FURNITURE
6108 St. Clair Ave.
IMAMO ZASTOPSTVO SAMO ZA VICTOR RADIO IN VICTOR PLOŠČE

HENRIK SIENKIEWICZ

POTOP

iz poljske prevel
DR. RUDOLF MOLE

"Moja gospodična," je nadaljeval Kmitic, ko so se duri za slugo zaprle. "Hotel sem odpotovati brez slovesa, a nisem mogel. Bog sam ve, kdaj se vrnem in če se sploh vrnem, zakaj nesreča ne počiva. Bolje je, da se ne ločiva z jezo v sru in sovraštvom, da ne bi padla kazna božja na koga izmed naju. Ej! Mnogo bi bilo treba povedati, a jezik ne more vsega povedati. Ne! Sreče ni bilo, tudi božje volje očitno ni bilo, in sedaj butaj z glavo v zid, ti nič več ne pomagaj. Ne dolži me ničesar, gospodična, saj ti tudi jaz ne bom očitil ničesar. Tudi na ono oporoko ti ni treba paziti, zakaj kakor sem rekel: ljudska volja ni nič proti božji. Glavno je, da mi odpustiš moje grehe. Ne vem, kaj me doleti tam, kamor potujem... Toda ne morem dlje sedeti v muki, v jezi, v bolesti. Človek se razbija ob štiri stene v izbi brez koristi, moja gospodična, brez koristi! Tu nimaš nič drugega opraviti, kakor da se grabiš za lase, premišljuješ vse dni, da te glava boli, o nesrečnih časih in si napolnel sam nič ne izmisliš. Treba mi je te poti kakor ribi vode, kakor ptici zraka, sicer bi še zblaznel."

"Daj Bog tudi nam sreče!" je odgovorila gospodična Aleksandra.

In stala je pred njim, kakor bi jo oglušil odhod, prikazen in besede gospoda Kmitica. Na njenem obrazu se je videla zadrega in začudenje in očitno je bilo, da se bojuje sama s seboj, da bi se osvestila; medtem pa je zrla s široko odprtimi očmi na mladega junaka.

"Jaz ne čutim do vas nobenega sovraštva," je rekla čez hip. "Dal Bog, da bi vsega tega ne bilo!" je odgovoril Kmitic. "Nekak zloben duh je prišel med naju in naju razdelil kakor morje. In te vode nisva mogla preplavati in tudi ne prebrestiti... Človek ni delal tega, kar je hotel, ni šel, kamor je nameraval, zdi se le, kakor bi naju nekaj zagnalo, da sva oba zašla na brezpotje. Toda kmalu si bova izpred oči, torej je bolje, da si, četudi od daleč, zaključeva: 'Bog te čuvaj!' Vedeti moraš, gospodična, da sta sovraštvu in jeza nekaj drugega, a bolelost nekaj drugega. Jezo sem si izbil, a bolelost tiči v meni — morda ne do vas. Mar vem, do koga in česa? Če premišljuje, si ne izmislim ničesar, toda zdi se mi, da nama bo lažje, če se razgovoriva. Gospodična me ima za izdajico... in to me najhuje kljuje, zakaj kakor želim izveličanja svoji duši, tako nisem bil in ne bom izdajica."

"Tega ne mislim več!" je rekla Olenka.

"Oj! Kako si mogla misliti to, četudi eno uro... Saj si me poznala, da sem bil v svoji svojevlastnosti pripravil posekati, požgati ali ustreliti koga, kar je nekaj drugega, toda izdati radi koristi in povišanja — nikda! Bog me varuj in sodi! Gospodična, ti si ženska in ne moreš razumeti, v čem je rešitev domovine, torej ne smeš sumiti in tudi ne obsojati. In čemu si me osumila? In čemu si obsojala? Bog s teboj! Vedi, da je rešitev v knezu Radzivilu in v švedih, in kdor misli drugače in zlasti dela drugače, ta baš ugnablja domovino. A sedaj ni čas za razpravljanje, sedaj moram niti. Vedi, da si me po krivici prezirala, po krivici obsodila na smrt. To ti povem pod prisego in pri odhodu in ti povem radi tega, da ti bom obenem povedal: odpuščaj iz srca, a zato tudi ti meni odpusti!"

Gospodična Aleksandra se je že popolnoma osvestila.

"Kar praviš, gospod, da sem te po krivici obsojala, to je res in moja krivda, katero priznavam... in prosim odpuščanja."

Tu ji je glas zadrgetal in nje modre oči so se ji napolnile s solzami, on pa je začel klicati s poudarkom:

"Odpuščaj! Odpuščaj! Jaz bi ti odpustil tudi svojo smrt!"

"Naj te spremlja Bog in pripelje na pravo pot, da bi zapustil to, po kateri blodiš."

"Oh, miruj vendar, miruj vendar," je zaklical Kmitic, "da ne nastane vnovič nesporazum med nama. Če blodim, ali ne blodim, ne govori o tem! Vsa naj ravna po svoji vesti, Bog pa naj sodi namen. Bolje je, da sem prišel semkaj, da nisem odpotoval brez slovesa. Podaj mi roko na pot... Le toliko, saj jutri te ne bom videl, tudi pojutrišnjem ne, mesec dni ne, morda nikdar več. Ej, Olenka!... in v glavi se mi meša... Olenka! Mar se res ne bova videla več?"

"Debele solze, kakor biseri, so ji jele padati s trepalnic na lica.

"Gospod Andrej! Zapusti izdajalce in vse je mogoče..."

"Tiho, tiho!" je odgovoril gospod Andrej s pretrganim glasom. "Ne morem... Bog mi je priča! Bolje, da nič ne govoriš. Zakaj me nisi ubili! Manjša bi bila muka... Za Boga! Zakaj se nama je moralo to pripetiti?! Zdravstvuj!... Zdravstvuj... Zadnjikrat... In potem naj mi kje tam smrt zatisne oči. Čemu jočeš? Ne jokaj, sicer še zblaznim!"

In v največjem genjenju jo je objel in ji začel, dasi se je branila, poljubovati oči, usta, potem se ji je vrgel pred noge — naposled je planil kakor blazen pokonec, se zgrabil za lase in zbežal iz sobe, kričoč:

"Tu ne pomaga niti vrag, kaj šele rdeča nitka!"

Skozi okno ga je še videla gospodična Olenka, kako je sedel naglo na konja, potem pa je odjahalo sedem jezdecev. Skotje, ki so stražili pri vratih, so zaropotali z orožjem, prezentujoč muškete; potem so se vrata zaprla za jezdec in že se niso več videli na temni poti med drevjem.

Padla je tudi temna noč.

XXV.

Kovno in ves kraj ob levem bregu Vilije, kakor tudi vse ceste je zavzel sovražnik. Ker ni mogel Kmitic iti na Podlesje po glavni cesti, ki vodi iz Kovna do Grodna, a od tod do Bialostoka, se je spustil po stranskih potih iz Kendanov naravnost navzdol, s strugo Nieveže pa do Niemena; tu se je prepeljal v bližini Vilkov in dospel v vojvodstvo trocko.

Ves ta, sicer ne posebno velik del poti, je prebil mirno, ker se je ta okolica nahajala v Radzivilovi roki.

Mesteca in tu pa tam tudi vasi so bila zasedena od dvornih hetmanskih praporov, ali pa tudi od malih oddelkov švedskih jezdecev, katere je hetman nalašč pošiljal tako daleč proti posadkam Zoltarenka ob Viliji, da bi se laže našla prilika za spopade in vojne.

Tudi Zoltarenko bi bil rad nekoliko porazsajal, kakor se je izražal hetman, toda oni, ki jim je bil pomočnik, niso hoteli ž njim vojne; Zoltarenko je dobil najstrožje povelje, da ne sme prekoračiti reke, in v primeru, ko bi se bil Radzivil sam v zvezi s švedji vrgel nanj, se ima najhitreje umakniti.

Iz teh vzrokov je bil kraj na desni strani Vilije miren. A ker so preko reke z one strani gledale kosaške straže, z druge pa švedske in radzivilske, bi lahko

vsak hip le en strel iz muškete utegnil vneti strašno vojno.

Torej le po cestah in po puščanskih potih je bilo nenavadno življenje, zakaj število ubežnikov so povečavali še oni, ki so se mogli prevesti z levega brega Villije izpad pritiska Zoltarenka.

Njihovo število je bilo ogromno, a posebno kmetov, medtem ko je šla slahla, ki doslej ni mogla z levega brega zbežati, v ujetništvo ali pa je izgubila glavo na pragih lastnih domov.

Tako je srečal gospod Andrej vsak hip cele trume kmetov z ženami in otroci, gonečih pred seboj črede ovac, konj in goveda. Bližajoča se zima ni plašila ubežnikov, ki so rajši čakali drugih, boljših dni sredi gozdnih mahov, v šotorih, pokritih s snegom, nego pričakovali v rojstnih vaseh smrt iz sovražnikovih rok.

Kmitic se je čisto približal ubežnikom, ki so se bleščali v lesnih goščavah. Povsod, kjer je le naletel na ljudi z levega brega Villije, izpod Kovna ali pa še iz oddaljenejših krajev, je čul strašne novice o krutosti Zoltarenka in njegovih zaveznikov, ki so klali ljudstvo ne oziraje se na starost in spol, požigali vasi, sekali celo drevje po vrtovih, puščajoč za sabo le zemljo in vodo. Niti tatarske čete niso puščale za seboj takih upoštevanj.

A prebivalcev ni čakala samo smrt, temveč morili so jih po neverjetnih mukah. Mnogo teh ljudi je bežalo ter zblaznelo. Ti so ponoči napolnjevali gozdne globine s strašnimi krik: drugi pa so bili še venomer v nekaki vročini in v pričakovanju napada, dasi so bili že prešli na to stran Niema in Vilije, dasi so jih gozdovi in goščave in močvirja delili od Zoltarenkinih drhal. Mnogi so molili roke proti Kmiticu in oršanskim jezdecem, proseč rešitve in usmiljenja, kakor da bi jim sovražnik že stal za hrbtom.

Gospod Andrej je tu pa tam tolažil te nesrečneže, govoril jim, da švedje kmalu prestopijo reko in poženejo onega sovražnika daleč proč. Takrat pa so ubežniki dvigali roke proti nebu ter govorili:

"Bog daj zdravja, B'og daj sreče knezu vojvodi za to, da je pripeljal ta vrlji narod v našo obrambo. Ko nas švedje zapuste, se povrnemo v naša domovja, na naša pogorišča..."

In kneza so povsod blagoslavljali. Od ust do ust je krožila govorica, da prestopi vsak hip Villijo na čelu svojih in švedskih vojsk. Že vnaprej so hvallili veliko "skromnost" švedsko, njihov red in dobro ravnanje s prebivalstvom. Radzivila so imenovali litevskega Gedeona, Samsona, rešitelja. Ti ljudje iz okolice, ki so se še kadile od krvi in požara, so gledali nanj kot na svoje rešenje.

In ko je Kmitic slišal to blagovanje, take želje, da, skoraj molitve, se je utrjeval v svoji veri v Radzivila ter si ponavljal v duši:

"Takemu gospodu torej služim! Zaprem oči in pojdem slepo za njegovo srečo. Včasih je strašen in nedoumen, a ima večji razum od drugih, bolje ve, kaj je treba, in v njem je rešitev!"

Pri tej misli mu je odleglo v sru, zato je nadaljeval svojo pot z večjo nado v sru, daleč svojo dušo med hrepenenjem po Kejdanih in premišljevanjem o nesrečnem stanju domovine.

Hrepenenje je postajalo vedno večje. Rdečega traku ni vrgel za seboj, prvega ognja ni polil z vodo, zakaj prvij je čutil, da to ne pomaga nič, drugič pa ni hotel.

"Ej, da bi bila ona tu, da bi slišala ta plač in človeške stoke, bi ne prosila Boga, da bi me razsvetlil, ne bi govorila, da sem v zmoti, kakor oni krivoverci, ki so zavrgli pravo vero. Toda nič ne de! Prej ali slej se bo prepričala, spoznala, da se je zmotila. In tedaj bo, kar Bog da.

Morda se še srečava v življenje." In hrepenenje je raslo v mlademu vitezu, obenem pa mu je prepričanje, da stopa po pravi, a ne po krivi poti, dalo mir, ki mu je bil že dolgo neznan. Obup, bolelost in dvom so ga jeli počasi zapuščati in jezdit je naprej ter se poglabljal v nedogledne gozdove naravnost veselo. Od onega časa, ko je dospel po slavnih bojih s Hovanskim v Lubič, ni še nikoli čutil, da bi mu bilo tako na svetu.

V tem je imel brkasti Harlamp prav, da je potovanje najboljšo sredstvo za duševne skrbi in nemir. Gospod Andrej je imel železno zdravje in dobra volja ter želja po doživljajih stanaščala z vsakim hipom. Videl jih je pred seboj in se jim smehljaj in gonil svoj oddelek brez oddiha, jedva se je ustavljal na kratka prenočišča.

Pred očmi mu je stala neprestano Olenka, objokana, drgetajoča v njegovem objemu kakor ptica, in v duhu si je ponavljal: "Vrnem se!"

Včasih je stopala predenj hetmanova postava, vsa mračna, ogromna, grozna. A morda baš radi tega, ker se je oddaljeval od nje čimdalje bolj, mu je postajala ta postava celo ljuba. — Doslej se je upogibal pred Radzivilom, sedaj ga je pa začel ljubiti. Doslej ga je Radzivil tiral za seboj, kakor tira mogoč vodni vrtnec in vleče nase vse, kar pride v njegov krog, sedaj pa je Kmitic čutil, da hoče plavati iz vse duše z njim.

In z oddaljenostjo je rastele ogromni vbojstva v oči mladega viteza vedno bolj in je pridobival naravnost nadčloveški obseg. Na prenočiščih, ko je gospod Andrej zapiral v sen oči, je videl hetmana, sedečega na tronu, višjem od smrek. Na njegovi glavi krona, obličje isto, mračno, ogromno, v rokah meč in žezlo, a pod nogami vsa ljudovlada.

In v duši se je klanjal pred tem veličanstvom.

Tretji dan poti so pustili daleč za seboj Njemen in dospeli v še bolj gozdnat kraj. Na poti so srečavali venomer cele grupe ubežnikov, a slahla, ki ni mogla nositi orožja, je bežala skoraj brez izjeme v Prusijo pred sovražnikovimi krdeli, katera tu niso bila tako brzdana kakor na bregovih Vilije od švedskih in radzivilskih polkov, in so se spuščala včasih daleč v globine dežele, da, celo do same meje elektorske Prusije. Plen je bil njih glavni namen.

Včasih so bile to tudi tolpe, ki so se kazale, kakor bi spadale k Zoltarenku, a v resnici pa niso priznavale nad seboj nobene bulave — navadne razbojniške tolpe, takozvane "partije," ki so jim poveljevali domači klateži. Te so se izogibale bojev z vojniki, a celo z domačimi stražniki, ter so napadale manjše vasi in popotnike.

Slahla jih je pobijala na lastno pest s svojim služabništvom in jih obešala na obcestne smreke, vendar je bilo lahko nalete-ti v gozdovih na večje oddelke in zato je moral biti gospod Andrej nenavadno oprezen.

Toda nekoliko dalje, v Pilviših nad Sešupo, je našel gospod Kmitic ljudi, ki so mirno sedeli na svojem mestu. Meščani so mu pa vendar povedali, da je nedolgo temu, pred nekako par dnevi, napadel starostvo precejšen, kakih petsto mož broječ oddelek Zoltarenke, ki bi bil kakor navadno gotovo pomoril prebivalce in vpepelil mesto, da ni prišla nepričakovana pomoč, kakor bi bila padla z neba.

"Ze smo se priporočali Bogu," je pravil najemnik krčme, kjer se je bil ustavil gospod Andrej, "če bi ne bili vsi svetniki poslali neki prapor. Mislili smo izpočetka, da je nov sovražnik, a bili so naši. Skočili so takoj na Zoltarenkove razbojnice in po eni uri so jih vse položili, kolikor jih nismo pomagali mi."

"Kak prapor je bil to?" je vprašal gospod Andrej.

"Bog jim daj zdravja! Niso povedali, kdo so, a mi se jih nisimo upali vprašati. Napasli so konje, založili se s senom in kruhom ter odšli."

"Odkod so pa prišli in kam so odšli?"

"Prišli so od Kozlove Rude in so odšli proti jugu. Mi pa, ki smo poprej hoteli zbežati v gozdove, smo se premislili ter ostali, ker nam je gospod podstarosta povedal, da se po takem poku sovražnik ne bo upal tako kmalu k nam."

Kmitica je zelo zanimala vest o tej bitki, zato je vprašal dalje:

"In ne veste, kdo je bil polkovnik tega prapora?"

"Ne vemo, a smo polkovnika videli, ker se je na trgu razgovarjal z nami. Mlad je in enak kakor igla. Ne izgleda, da bi bil tak bojevnik, kakršen je."

"Volodijevski?" je zakričal gospod Kmitic.

"Če je on Volodijevski, ali ne, blagoslovljena nje gova v roka! Bog mu daj, da bi postal hetman!"

Gospod Andrej se je globoko zamislil. Očitno je šel po isti poti, po kateri je dospel pred par dnevi gospod Volodijevski s svojimi Lavdanci. Saj bi bilo tudi naravno, ker sta bila oba namenjena na Podlesje. Toda gospodu Andreju je prišlo na pamet, da bi bil, če bi bil pospešil potovanje, prav lahko naletel na malega viteza in padel v njegove roke, in v tem primeru bi bili vsi Radzivilovi listi prišli z njim vred z roke zaveznikov. Rad itega je sklenil gospod Andrej ostati par dni v Pilviških, da bi lavdanski prapor imel čas odriniti čim najdalje.

A tudi ljudje in konji, ki so malone v eni sapi dospeli iz Kejdandov (saj so se le malo pasli na poti), so potrebovali počitka. Zato je velel gospod Andrej vojakom razsedlati konje in se nastaniti v krčmi.

Drugi dan se je prepričal, da ni ravnal le pametno, temveč tudi modro, zakaj komaj se je zjutraj utegnili obleči, že je stopil predenj krčmar:

A. J. Budnick & Co.
ZANESLJIVI
PLUMBERJI
Moderna plumberska dela, napeljava gorke vode ali parne gorke, izvrtanje sedaj na lahka mesečna odplačila. Čas za plačati od šest mesecev do dveh let. Nekaj malega plačate takoj. Proradujemo vam zastoj in hitro postrežbo.
6707 St. Clair Ave.
Tel. RAndolph 3289
Stanovanje telefon:
KEnmore 0238-M.
(Tho. F.)

GRDINA'S SHOPPE
Popolna zaloga oblek in vse opreme na novo in v družici
Beauty Parlor
Vedno najmodernejši ženski klobuki.
Trgovina zaprta vsako sredo pop. skani ole. etc.
6111 ST. CLAIR AVE.
HENDERSON 7112
(M. Tho. S.)

PRVI SLOVENSKI PLUMBER
J. MOHAR
6521 ST. CLAIR AVE.
Če hočete delo poceni in pošteno, pokličite mene.
Randolph 5188
(Tho. F.)

New York Dry Cleaning
Ignatz Smuk,
poslovodja
naznanja, da je odprl
PODRUŽNICO
za čiščenje, likanje in popraviljanje oblek
St. Clair Ave. **6120** Glass Avenue.

V SPOMIN
PRVE OBLETNICE SMRTI MOJE LJUBLJENE SOPROGE, OZIROMA MATERE
Johanne Zupančič
ki je dne 11. novembra, 1929, mirno v Gospodu zaspala in je še vedno objokovana in nepozabljena od njenega soproga ter njenih otrok.
Ljubljena in nepozabna soproga in mati! Eno leto je že minilo, odkar si nas za vedno zapustila in si se preselila v večnost. Mi še vedno poslušamo, od kod bomo čuli Tvoji ljubeznivi glas. Vedno gledamo in računamo na Tvoj prihod, od katere strani se boš vrnila zopet v našo sredino. Toda vse zaman! Odsila si tja, od koder več vrnitve ni...
Ljuba soproga in draga mati Ah čemu november mesec več ne čuje Tvoj se glas, draga mati in soproga! V raket so Te položili, Dneve srečne si spremenil in odnesli proč od nas. V raju svetem duši Tvoji ali tuge ne uteši. daj plačilo večni Bog.
Zalujoči ostali:
Anton Zupančič, soprog.
Jennie, Angela, Mary, Paulina, Rosie, Victoria, Laurence, Frank in Joseph, otroci.

AMER. SLOV. "OREL"
VAS VLJUDNO VABI K IGRI
"ANARHIST"
burka v dveh dejanjih
Poleg tega tudi igra
"STRAHOVI"
veselotigra v dveh dejanjih
V NEDELJO, 9. NOVEMBRA, 1930
TOČNO OB 7:30 ZVEČER
V KNAUSOVI DVORANI
PO IGRI PROSTA ZABAVA IN PLES
Vstopnina samo 75 in 50 centov
Čisti preostanek igre gre v sklad za novo cerkev

COLLINWOOD DRY CLEANING & DYEING CO.
LEO KAUSEK in FRANK KOVACH
lastnika.
Fino čiščenje, likanje in popraviljanje oblek
15210 SARANAC RD. GLEnville 4746